PROJECT NACHTWACHT

Overeengekomen tekenversie per 25 november 2022

AFSPRAKENKADER KAPITAALBEHOEFTE REGIONALE NETWERKBEDRIJVEN

tussen

De Nederlandse Staat

als de Staat

en

Alliander, Enexis en Stedin

als de Netwerkbedrijven

---

met regelingen voor het doen van verzoeken aan de Staat om toe treden als aandeelhouder van de Netwerkbedrijven

---

NautaDutilh

INHOUDSOPGAVE

Clausule			Pagina
1	DEFINITIES EN INTERPRETATIE		7
	1.1	Definities en interpretatie	7
	1.2	Bijlagen	7
2	HOOFDLIJNEN AFSPRAKENKADER		7
	2.1	Introductie	7
	2.2	Monitoring, ontstaan Kapitaalbehoefte en verlaging Kapitaalbehoefte	7
	2.3	Toetredingsverzoek	8
	2.4	Participatieovereenkomst	8
	2.5	Stedin	8
3	PROCESAFSPRAKEN		9
4	VEREISTEN VOOR HET DOEN VAN EEN TOETREDINGSVERZOEK		10
5	VOORWAARDEN VOOR TOETREDING		11
	5.1	Toetreding Staat als aandeelhouder	11
	5.2	Participatieovereenkomst Staat en Netwerkbedrijf	12
6	LOOPTIJD		13
7	GEHEIMHOUDING		13
	7.1	Geheimhoudingsverplichting	13
8	DIVERSEN		15
	8.1	Bindend effect	15
	8.2	Gehele Overeenkomst	15
	8.3	Overdracht	15
	8.4	Ongeldige bepalingen	15
	8.5	Wijziging	16
	8.6	Kosten	16
	8.7	Geen stilzwijgende afstand van recht; geen rechtsverwerking	16
	8.8	Geen ontbinding of vernietiging	16
	8.9	Kennisgevingen	17
	8.10	Ondertekening in delen	18
9	TOEPASSELIJK RECHT EN GESCHILLEN		19
	9.1	Toepasselijk Recht	19
	9.2	Geschillen	19

Bijlagen **Pagina**

BIJLAGE 1. DEFINITIES EN INTERPRETATIE.....22
BIJLAGE 2. TERM SHEET GOVERNANCE.....31
BIJLAGE 3. TERM SHEET WAARDERING EN PRIJSBEPALING.....40
BIJLAGE 4. TERM SHEET KAPITAALBEHOEFTE.....46
BIJLAGE 5. TEMPLATE FINANCIËLE PROGNOSE KAPITAALBEHOEFTE.....50

AFSPRAKENKADER KAPITAALBEHOEFTE NETWERKBEDRIJVEN

Dit afsprakenkader kapitaalbehoefte Netwerkbedrijven (de **Overeenkomst**) is aangegaan op [*] tussen:

1. de Staat der Nederlanden, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Financiën (de **Staat**);

2. Alliander N.V., een naamloze vennootschap opgericht naar Nederlands recht, met statutaire zetel te Arnhem geregistreerd bij de Kamer van Koophandel met nummer 34108286 (**Alliander**);

3. Enexis Holding N.V., een naamloze vennootschap opgericht naar Nederlands recht, met statutaire zetel te 's-Hertogenbosch geregistreerd bij de Kamer van Koophandel met nummer 17238877 (**Enexis**); en

4. Stedin Holding N.V., een naamloze vennootschap opgericht naar Nederlands recht, met statutaire zetel te Rotterdam geregistreerd bij de Kamer van Koophandel met nummer 24306393 (**Stedin**),

Alliander, Enexis en Stedin ieder afzonderlijk ook een **Netwerkbedrijf** en samen de **Netwerkbedrijven**.

OVERWEGINGEN

A. De Netwerkbedrijven zijn een essentieel onderdeel van de Nederlandse energie-infrastructuur. De Netwerkbedrijven dragen sinds lange tijd, ondersteund door hun aandeelhouders (provincies en gemeenten), zorg voor (de realisatie van) de publieke belangen van een veilig, betrouwbaar, toegankelijk en betaalbaar (regionaal) energienetwerk. Om die reden is bij wet vastgelegd dat de aandelen van netwerkbedrijven direct of indirect publiek worden gehouden. Naast publiek aandeelhouderschap, worden de benoemde publieke belangen geborgd door wet- en regelgeving en een onafhankelijke toezichthouder.

B. De Netwerkbedrijven, althans op dit moment enkel de netbeheerders binnen de groepen van de Netwerkbedrijven, zijn op grond van wet- en regelgeving, dan wel bindende besluiten van een toezichthouder gehouden om energienetwerken te beheren (de **Energienetwerken**) en daarin te investeren. Door de Netinvesteringen dragen de Netwerkbedrijven onder meer bij aan het halen van de klimaatdoelen en het faciliteren van economische groei. Op de lange termijn verdienen de Netwerkbedrijven de efficiënte Netinvesteringen plus een redelijk rendement terug via de nettarieven, maar op de korte termijn moeten zij deze Netinvesteringen voorfinancieren en ontstaat een financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte moet worden ingevuld met een

combinatie van vreemd vermogen en eigen vermogen, waarbij een solide kredietwaardigheid van belang is om toegang tot vreemd vermogen te houden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Onder meer als gevolg van de energietransitie neemt deze financieringsbehoefte verder toe.

C. In de afgelopen jaren hebben de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven actief bijgedragen aan het invullen van de financieringsbehoefte door de eigenvermogenspositie van de betreffende Netwerkbedrijven te versterken middels kapitaalinjecties van respectievelijk EUR 500 miljoen (Enexis), EUR 600 miljoen (Alliander) en EUR 451 miljoen (Stedin, grotendeels door het niet uitkeren van de EUR 251 miljoen verkoopresultaat als gevolg van de verkoop van Joulz Diensten).

D. Op korte termijn ontstaat bij een aantal Netwerkbedrijven een behoefte aan eigen vermogen om de Minimale Credit Rating te behouden (de **Kapitaalbehoefte**). Deze loopt in ieder geval door tot 2040 of mogelijk zelfs tot 2050 en daarna. Het precieze moment waarop deze Kapitaalbehoefte voor ieder van deze Netwerkbedrijven zich voordoet, verschilt aanzienlijk van Netwerkbedrijf tot Netwerkbedrijf, maar voor alle Netwerkbedrijven geldt dat zij, op de korte of lange termijn, een omvangrijke Kapitaalbehoefte verwachten waardoor de borging van de publieke belangen onder druk kan komen te staan.

E. De Netwerkbedrijven, de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven en de Staat ervaren een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de borging van de publieke belangen bedoeld in overweging A. Sinds medio 2021 voert de Staat daarom gesprekken met vertegenwoordigers van de Netwerkbedrijven en hun aandeelhouders over voornoemde Kapitaalbehoefte en mogelijke oplossingsrichtingen waarbij de Staat een rol kan spelen. De verschillende besproken oplossingsrichtingen zijn beschreven in de Kamerbrief van 13 juli 2022 (Financiering regionale netwerkbedrijven, Kamerstukken II 2021-2022, 32 813, nr. 1086) (de **Kamerbrief**).

F. In de Kamerbrief wordt door de Staat geconcludeerd dat de Netwerkbedrijven zich moeten inspannen om de Kapitaalbehoefte zo ver mogelijk te reduceren, bijvoorbeeld door hun financieringsmix, waar mogelijk, te optimaliseren. Voor de invulling van de Kapitaalbehoefte die overblijft, ervaart de Staat ook hier samen met de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven en mogelijke nieuwe publieke regionale aandeelhouders van de Netwerkbedrijven binnen de verzorgingsgebieden van de Netwerkbedrijven een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Indien, na mogelijke verlaging van de Kapitaalbehoefte en mogelijke invulling van de Kapitaalbehoefte door de verwachte storting van huidige en nieuwe aandeelhouders van de Netwerkbedrijven (zoals geprojecteerd in het plan van aanpak zoals beschreven in Bijlage 4 (*Term Sheet Kapitaalbehoefte*)), een deel van de Kapitaalbehoefte resteert (de **Kapitaalstortingsbehoefte**), wordt een Kapitaalstorting door de Staat als (gedeeltelijke) invulling daarvan, en daarmee aandeelhouderschap van een Netwerkbedrijf, gezien als

een belangrijk verder uit te werken onderdeel van een oplossing voor de Kapitaalbehoefte en de Kapitaalstortingsbehoefte.

G. Als een Netwerkbedrijf, in nauwe samenwerking met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, met inachtneming van hetgeen daarover is bepaald in deze Overeenkomst, meent dat toetreding van de Staat als nieuwe aandeelhouder noodzakelijk is om de Kapitaalstortingsbehoefte in te vullen, zal de Staat beoordelen of toetreding van de Staat als nieuwe aandeelhouder opportuun is of dat wellicht andere oplossingsrichtingen meer geschikt zijn om de Kapitaalstortingsbehoefte van het Netwerkbedrijf geheel of gedeeltelijk in te vullen. Dit gebeurt in nauwe afstemming met het betreffende Netwerkbedrijf en de betreffende AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO. Een dergelijk proces zal een zekere doorlooptijd vergen.

H. Beoogd wordt het proces rondom de invulling van de Kapitaalbehoefte in het algemeen en de Kapitaalstortingsbehoefte in het bijzonder zorgvuldig en efficiënt vorm te geven, met rekenschap voor de complexiteit, uitvoerbaarheid en transparantie van een dergelijk proces. Uitgangspunt is hierbij dat de bestaande aandeelhouders, nieuwe regionale aandeelhouders en de Staat voldoende tijd zal worden geboden om hun respectievelijke besluitvormingsprocessen op adequate en zorgvuldige wijze te kunnen doorlopen. Hierbij trekken de Netwerkbedrijven, de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven en de Staat met respect voor elkaars rollen en verantwoordelijkheden, zoveel mogelijk gezamenlijk op. Zo dient te worden geborgd dat de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven en de Staat, voor zover redelijkerwijs mogelijk en werkbaar, over dezelfde informatie beschikken zodat zij een gefundeerde beslissing kunnen nemen ten aanzien van respectievelijk de invulling van de Kapitaalbehoefte en een Toetredingsverzoek.

I. Partijen wensen in deze Overeenkomst vast te leggen hoe de Staat een Toetredingsverzoek zal beoordelen, welke minimumeisen de Staat zal stellen aan een Toetredingsverzoek en aan daadwerkelijke deelneming als nieuwe aandeelhouder, alsmede bijbehorende procesafspraken. Onderdeel daarvan zijn afspraken over waardering en prijsbepaling en de governance die van toepassing zullen zijn indien de Staat zal participeren. Ten aanzien van de governance delen Partijen de volgende uitgangspunten:

   a. De Staat als toetredend aandeelhouder streeft dezelfde publieke belangen na als de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven. Vanuit dat perspectief handelen de aandeelhouders en de Staat als toetredend aandeelhouder waar mogelijk vanuit gelijkwaardigheid. De Staat heeft ten aanzien van de onderwerpen die raken aan de Kapitaalstortingsbehoefte een zelfstandige positie.

   b. De Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 is voor de Staat leidend geweest in de totstandkoming van deze Overeenkomst. In deze Nota Deelnemingenbeleid staat hoe de Staat zijn aandeelhouderschap in deelnemingen invult. De borging van de publieke belangen staat daarbij centraal. Waarbij het voor de Staat ook onlosmakelijk aan zijn rol van aandeelhouder verbonden is dat

hij stuurt op de financiële waarde van de onderneming en bijdraagt aan goed ondernemingsbestuur.

c. Op het moment dat de Staat participeert in een van de Netwerkbedrijven zal de Staat toetreden in een bestaande vennootschap, naast bestaande aandeelhouders. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de huidige structuur en worden de voorgestelde (specifieke) zeggenschapsrechten voor de Staat zoveel mogelijk ingebed binnen de huidige zeggenschap van de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, c.q. de AvA.

d. Een goed samenspel tussen de RvB, RvC en AvA in lijn met de Corporate Governance Code en de wet, legt de basis voor een effectieve borging van de publieke belangen.

J. Door de Netwerkbedrijven, hun aandeelhouders en de Staat wordt schouder aan schouder en vanuit vertrouwen gewerkt aan het realiseren van de energietransitie. Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid die Partijen voelen voor de borging van de publieke belangen, zijn Partijen ook met elkaar in gesprek om te bezien hoe zij door andere instrumenten kunnen bijdragen aan een efficiënte wijze van het beheren en investeren in de Energienetwerken. Dit kunnen publiekrechtelijke instrumenten zijn, zoals de toepasselijke wet- en regelgeving en de inzet van ruimtelijk instrumentarium. Daarnaast kunnen deze instrumenten zich bevinden in de privaatrechtelijke sfeer. Zo delen Partijen de visie dat een GRE-*uplift* van de Netwerkbedrijven bij S&P, als gevolg van deze Overeenkomst, ook een bijdrage zou kunnen leveren aan een efficiënte borging van de publieke belangen.

K. De Overeenkomst is tot stand gekomen in nauw overleg met de AHCs, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, van de Netwerkbedrijven en met betrokkenheid van de respectieve RvC's. Ieder Netwerkbedrijf heeft voorafgaande goedkeuring verkregen van de AvA voor het aangaan van deze Overeenkomst.

L. Deze Overeenkomst behelst geen bindende (voorwaardelijke) verplichting van de Staat om te participeren als aandeelhouder in één of meer van de Netwerkbedrijven en laat onverlet dat de Kapitaalbehoefte van de Netwerkbedrijven geheel of gedeeltelijk op andere wijze wordt ingevuld. Zonder afbreuk te doen aan de intentie van bestaande aandeelhouders van de Netwerkbedrijven om naar vermogen bij te dragen aan de invulling van de Kapitaalbehoefte van de Netwerkbedrijven, zal niets in deze Overeenkomst worden begrepen als een verplichting van één of meer aandeelhouders van de Netwerkbedrijven om een storting te doen of op andere wijze in de Kapitaalbehoefte van de Netwerkbedrijven te voorzien. Partijen zijn zich er tot slot van bewust dat deze Overeenkomst een lange looptijd kent en is aangegaan op basis van omstandigheden en inzichten zoals die op dit moment gelden.

M. Hoewel geen partij bij deze Overeenkomst, geldt dat deze Overeenkomst ook als basis kan dienen voor het overeenkomen van eventuele Participatieovereenkomsten met Cogas

Groep, Juva N.V. en Rendo Groep.

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN

1 DEFINITIES EN INTERPRETATIE

1.1 Definities en interpretatie

Woorden en uitdrukkingen met een hoofdletter hebben de betekenis zoals opgenomen in Bijlage 1 *(Definities en interpretatie)* en zijn van toepassing op deze gehele Overeenkomst.

1.2 Bijlagen

Alle Bijlagen waarnaar in deze Overeenkomst wordt verwezen vormen een integraal en onlosmakelijk deel van deze Overeenkomst en hebben effect alsof ze in het lichaam van deze Overeenkomst zijn opgenomen. Een verwijzing naar deze Overeenkomst geldt tevens als een verwijzing naar alle Bijlagen.

2 HOOFDLIJNEN AFSPRAKENKADER

2.1 Introductie

2.1.1 Zoals hierboven uiteengezet, voorzien de Netwerkbedrijven in de toekomst versterking van hun eigen vermogen nodig te hebben. De Staat heeft in de Kamerbrief aangegeven dat hij een Kapitaalstorting, en daarmee aandeelhouderschap, in de Netwerkbedrijven, door de Staat als belangrijk verder uit te werken onderdeel van de oplossing ziet, waarbij de volgende afspraken gelden.

2.2 Monitoring, ontstaan Kapitaalbehoefte en verlaging Kapitaalbehoefte

2.2.1 Partijen komen overeen dat ieder kalenderjaar na ondertekening van deze Overeenkomst, een Netwerkbedrijf op of omstreeks de datum waarop zij haar jaarrekening deponeert het initiatief zal nemen om de Staat en de overige leden van de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, te informeren over haar op dat moment geldende financiële situatie (zoals die blijkt uit de meest recent gedeponeerde jaarrekening) en of zij een Kapitaalbehoefte voorziet die gaat ontstaan in de daaropvolgende kalenderjaren.

2.2.2 Indien bij een Netwerkbedrijf een Kapitaalbehoefte ontstaat, dient het desbetreffende Netwerkbedrijf, in nauwe samenwerking met de leden van de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, een plan van aanpak op te stellen en nadien aan de Staat te overleggen dat ingaat op de stappen die gezet zullen worden om de Kapitaalbehoefte

indien mogelijk te verlagen, zoals beschreven in paragraaf 4 van de Term Sheet Kapitaalbehoefte.

2.3 Toetredingsverzoek

2.3.1 Een verzoek van een Netwerkbedrijf aan de Staat om toe te treden als aandeelhouder van dat Netwerkbedrijf en daarmee aan een in dat verzoek omschreven Kapitaalstortingsbehoefte te voldoen (een **Toetredingsverzoek**) zal aan bepaalde proces- en minimumvoorwaarden moeten voldoen om te worden meegenomen in het besluitvormingsproces van de Staat, zoals uiteengezet in deze Overeenkomst. Deze minimumvoorwaarden zullen, voor zover relevant, tevens van toepassing zijn op mogelijke vervolgstortingen nadat de Staat is toegetreden als aandeelhouder van een Netwerkbedrijf, zoals nader overeen te komen in de Participatieovereenkomst.

2.3.2 De beoordeling van ieder Toetredingsverzoek is onderhevig aan politieke goedkeuring, mandaat en dekking binnen de Rijksbegroting, hetgeen een discretionaire bevoegdheid van de Staat is.

2.3.3 De Staat zal ieder Toetredingsverzoek van een individueel Netwerkbedrijf (het **Verzoekende Netwerkbedrijf**) toetsen aan de criteria in Artikel 4. De Staat en het Verzoekende Netwerkbedrijf zullen zich over en weer redelijk inspannen om elkaar de informatie te verstrekken die nodig is voor deze beoordeling binnen de procesafspraken en tijdslijnen zoals opgenomen in Artikel 3.

2.3.4 De Staat zal een Toetredingsverzoek niet eerder honoreren door toetreding als aandeelhouder van het Verzoekende Netwerkbedrijf (door middel van een Kapitaalstorting), dan nadat aan de cumulatieve voorwaarden zoals opgenomen in Artikel 5.1.2 is voldaan, waarbij het op het moment van aangaan van deze Overeenkomst de intentie van de Staat is om rechtstreeks toe te treden als aandeelhouder van het Verzoekende Netwerkbedrijf.

2.4 Participatieovereenkomst

2.4.1 Indien de Staat een Toetredingsverzoek redelijkerwijs verwacht te honoreren, zullen de Staat en het Verzoekende Netwerkbedrijf, in nauwe samenwerking met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, zich inspannen om een Participatieovereenkomst uit te onderhandelen, zoals bedoeld in Artikel 5.1.2f.

2.5 Stedin

2.5.1 Partijen erkennen dat Stedin reeds een verzoek heeft ingediend voor een Kapitaalstorting per 2023 van een bedrag ad EUR 500,000,000 (vijf honderd miljoen Euro) dat door de

Staat in behandeling is genomen. Dit verzoek zal enkel worden gehonoreerd indien is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden in Artikel 5.1.2.

3 PROCESAFSPRAKEN

3.1.1 Partijen zullen er naar streven bij een Toetredingsverzoek zoveel mogelijk aan te sluiten bij het hieronder geschetste tijdspad, met uitzondering van de data genoemd onder a. en c., waarvan niet kan worden afgeweken. De hieronder aangegeven data zien op het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar zoals opgenomen in een Toetredingsverzoek, voor zover niet anders vermeld:

a. Het Netwerkbedrijf informeert de Staat over het ontstaan van een mogelijke Kapitaalbehoefte en dient een door het Netwerkbedrijf en de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO gezamenlijk gedragen plan van aanpak voor het invullen en zo mogelijk verlagen van de Kapitaalbehoefte in bij de Staat zoals beschreven in Bijlage 4 (*Term Sheet Kapitaalbehoefte*): vóór 1 oktober, twee jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar.

b. Het Netwerkbedrijf informeert de Staat over het indienen van een mogelijk Toetredingsverzoek: vóór 1 februari.

c. Zonder afbreuk te doen aan de voorkeursrechten en overige rechten van de bestaande aandeelhouders op basis van de bestaande governance, indien met in achtneming van de (beoogde) effecten van de verschillende mitigerende maatregelen zoals omschreven in het plan van aanpak zoals beschreven in Bijlage 4 (*Term Sheet Kapitaalbehoefte*) een Kapitaalstortingsbehoefte bestaat, dan kan het Netwerkbedrijf het Toetredingsverzoek, in nauwe samenwerking met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO (zonder dat formele goedkeuring door de AvA vereist is), indienen bij de Staat. Indienen Toetredingsverzoek door Netwerkbedrijf bij de Staat: uiterlijk 1 maart.

d. Inrichten van een virtuele data room en beschikbaar stellen van financiële, fiscale en juridische *vendor due diligence* rapporten door het Netwerkbedrijf: vóór 1 april.

e. Due diligence onderzoek door de Staat naar het Netwerkbedrijf (en de omvang van de Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte): 1 april – eind mei.

f. Bekendmaking van het voornemen te voorzien in (een deel van) de Kapitaalstortingsbehoefte in de vorm van een voorgenomen kapitaalstorting in het Netwerkbedrijf door het kabinet, dat daartoe, volledigheidshalve, discretionair bevoegd is (de **Kapitaalstorting**): op Prinsjesdag.

Zodra het Toetredingsverzoek voldoende basis vormt voor nader overleg met de Staat en de Staat voornemens is te voorzien in een (deel van de) Kapitaalstortingsbehoefte, zal de Staat het proces zoals hieronder genoemd, te beginnen bij sub (g), verder opstarten.

g. Staatssteuntraject: voorafgaand aan besluitvorming door de Staat, waarbij de Staat het Netwerkbedrijf op de hoogte zal houden van het staatssteuntraject en het Netwerkbedrijf overeenkomstig Artikel 5.1.2c wordt geïnformeerd over de te nemen stappen.

h. Besluitvorming door de Staat ten aanzien van een eventueel mandaat en budget na parlementaire goedkeuring: in (of omstreeks) december.

i. Eerste concept Participatieovereenkomst door de Staat: in september, na Prinsjesdag.

j. Onderhandelingen Participatieovereenkomst: 1 oktober (of, indien eerder, na ontvangst eerste concept Participatieovereenkomst) – 1 december.

k. Het uitvoering geven aan de in de Participatieovereenkomst opgenomen voorwaarden om over te kunnen gaan tot het passeren van de akte van uitgifte van aandelen en het doen van de Kapitaalstorting: na ondertekening Participatieovereenkomst, afhankelijk van het verloop van de relevante democratische processen bij de Staat en aandeelhouders (doorlooptijd is naar verwachting minimaal 3 maanden).

3.1.2 In de bovenstaande indicatieve tijdslijnen zijn de deadlines van (en specificaties omtrent) de vereiste integrale politiek-bestuurlijke besluitvorming en/of goedkeuring zoals beschreven in Artikel 5.1.2d niet meegenomen.

4 VEREISTEN VOOR HET DOEN VAN EEN TOETREDINGSVERZOEK

4.1 Een Toetredingsverzoek dient aan de volgende cumulatieve voorwaarden te voldoen om te worden meegenomen in het besluitvormingsproces van de Staat, conform het bepaalde in deze Overeenkomst:

a. het Toetredingsverzoek is tijdig ingediend conform de regeling in Artikel 3.1.1a tot en met 3.1.1c;

b. het Toetredingsverzoek bevat de vereiste informatie zoals omschreven in de Financiële Term Sheets; en

c. de Kapitaalbehoefte en de Kapitaalstortingsbehoefte omschreven in het Toetredingsverzoek voldoen aan de eisen uit de Term Sheet Kapitaalbehoefte.

5 VOORWAARDEN VOOR TOETREDING

5.1 Toetreding Staat als aandeelhouder

5.1.1 Zoals omschreven in Artikel 2.3.2 en hierbij benadrukt, is de beoordeling van ieder Toetredingsverzoek onderhevig aan politieke goedkeuring, mandaat en dekking binnen de Rijksbegroting, hetgeen een discretionaire bevoegdheid van de Staat is.

5.1.2 De Staat behandelt een Toetredingsverzoek conform de daarvoor gebruikelijke budgettaire en parlementaire processen. De Staat zal niet eerder een Toetredingsverzoek honoreren door toetreding als aandeelhouder van het Verzoekende Netwerkbedrijf (door middel van een Kapitaalstorting), dan nadat aan alle cumulatieve voorwaarden uit dit Artikel 5.1.2 is voldaan:

a. budgettaire dekking is verkregen voor de Kapitaalstorting binnen de reguliere procedures voor het vaststellen van de Rijksbegroting;

b. een mandaat is verstrekt door de ministerraad voor het onderhandelen van een Participatieovereenkomst met het Verzoekende Netwerkbedrijf;

c. vanuit staatssteunperspectief (i) de Kapitaalstorting niet kwalificeert als staatssteun en (ii) deze (informeel) door de Staat is voorgelegd aan de Europese Commissie, waarbij de Staat het Netwerkbedrijf op de hoogte zal houden van het staatssteuntraject en wordt geïnformeerd over de te nemen stappen zodat het Netwerkbedrijf de AHCs dan wel (indien toepasselijk) het GAO zal kunnen informeren;

d. integrale politiek-bestuurlijke besluitvorming voor de toetreding van de Staat als aandeelhouder van het Verzoekende Netwerkbedrijf heeft plaatsgevonden met inachtneming van toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder mogelijk maar niet beperkt tot interne besluitvorming/goedkeuring van de betrokken ministers van Financiën en EZK, besluitvorming en/of goedkeuring in de ministerraad en Staten-Generaal, overleg met de Algemene Rekenkamer en het doorlopen van de voorhangprocedure als bedoeld in de Comptabiliteitswet;

e. de Staat een due diligence onderzoek heeft laten uitvoeren en tevreden is met de uitkomsten van dat onderzoek; en

f. de Staat en het Verzoekende Netwerkbedrijf, in nauwe samenwerking met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, overeenstemming hebben bereikt over de inhoud van een participatieovereenkomst tussen de Staat en het Verzoekende Netwerkbedrijf, inclusief bijlagen, waaronder een wijziging van de

statuten en het aandeelhoudersconvenant van het Verzoekende Netwerkbedrijf, waarin uitputtend de rechten en plichten zijn vastgelegd in verband met de toetreding van de Staat als aandeelhouder, de daarbij horende Kapitaalstorting, alsmede de voorwaarden die van toepassing zullen zijn op eventuele verzoeken van het Netwerkbedrijf aan de Staat, na de Kapitaalstorting door de Staat, om aanvullende extra Kapitaalstortingen te doen (een **Participatieovereenkomst**).

5.1.3 Het aangaan van een Participatieovereenkomst door een Netwerkbedrijf vereist de voorafgaande goedkeuring door de AvA en RvC van het relevante Netwerkbedrijf.

5.2 Participatieovereenkomst Staat en Netwerkbedrijf

5.2.1 Een Participatieovereenkomst bevat tenminste de volgende elementen die van toepassing zijn op iedere Kapitaalstorting door de Staat als aandeelhouder:

a. vaststelling van het door de Staat te verwerven percentage in het aandelenkapitaal van het Netwerkbedrijf in de vorm van een kapitalisatietabel waaruit de belangen van iedere aandeelhouder in het aandelenkapitaal van het Netwerkbedrijf blijken na het toetreden van de Staat als aandeelhouder van het Netwerkbedrijf;

b. een verplichting van het Netwerkbedrijf dat de Kapitaalstorting enkel ten goede komt aan de Netinvesteringen en daarmee aan de activiteiten en de investeringen ten behoeve van de Energienetwerken van de aangewezen netbeheerder;

c. een akte van uitgifte van aandelen in het aandelenkapitaal van het Netwerkbedrijf;

d. implementatie van de voorwaarden in de Term Sheet Governance, waaronder een statutenwijziging van het Netwerkbedrijf en een amendement van het aandeelhoudersconvenant van het Netwerkbedrijf;

e. de eisen uit de Financiële Term Sheets bij deze Overeenkomst worden, voor zover relevant geacht door de Staat, het betreffende Netwerkbedrijf en de betreffende AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, integraal opgenomen (en waar nodig nader uitgewerkt) in de Participatieovereenkomst en zullen, voor zover relevant, mede van toepassing zijn op eventuele vervolgverzoeken van het Netwerkbedrijf om additionele Kapitaalstortingen, inclusief bijbehorende rapportageverplichtingen;

f. de voorwaarden om tot het passeren van de akte van uitgifte van aandelen en de Kapitaalstorting over te gaan, waaronder in ieder geval begrepen:

i. positief advies van de ondernemingsraad van het Netwerkbedrijf, voor zover vereist, in verband met het toetreden van de Staat als aandeelhouder van het Netwerkbedrijf;

ii. goedkeuring door de AvA en RvC van het Netwerkbedrijf ten aanzien van het toetreden van de Staat als aandeelhouder van het Netwerkbedrijf, inclusief de vereiste besluitvorming om uitvoering te geven aan deze toetreding;

iii. andere (publiekrechtelijke) goedkeuringen en/of het staatssteun traject;

g. relevante interim convenanten;

h. relevante en marktconforme garanties en fiscale vrijwaring; en

i. een inspanningsverplichting voor het Netwerkbedrijf om op verzoek van de Staat met de overige Netwerkbedrijven samen te werken om op een efficiënte manier de energietransitie te bevorderen.

6 LOOPTIJD

6.1 Deze Overeenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd op de Ondertekendatum en eindigt van rechtswege en zonder dat kennisgeving is vereist:

a. ten aanzien van een Netwerkbedrijf dat een Participatieovereenkomst heeft gesloten met de Staat, op de datum van inwerkingtreding van die Participatieovereenkomst;

b. ten aanzien van alle Partijen, op de datum dat alle Netwerkbedrijven een Participatieovereenkomst hebben gesloten met de Staat;

c. ten aanzien van alle Partijen, op 31 december 2036, 24:00 uur (MET), waarbij Partijen deze Overeenkomst in overleg kunnen verlengen indien een Netwerkbedrijf op dat moment redelijkerwijs verwacht een Kapitaalbehoefte te krijgen in de periode tot 31 december 2047;

d. Indien alle Partijen schriftelijk instemmen, kunnen Partijen overeenkomen deze Overeenkomst te beëindigen.

7 GEHEIMHOUDING

7.1 Geheimhoudingsverplichting

7.1.1 Partijen erkennen dat deze Overeenkomst openbaargemaakt kan worden.

7.1.2 Behoudens het bepaalde in Artikel 7.1.1 alsmede Artikel 7.1.3, verbindt iedere Partij zich ertoe om alle informatie die zij heeft ontvangen of verkregen als gevolg van het aangaan of uitvoeren van deze Overeenkomst te behandelen als strikt vertrouwelijk en deze

informatie niet publiek te maken of te gebruiken, voor zover die informatie betrekking heeft op:

a. de inhoud van de onderhandelingen met betrekking tot deze Overeenkomst of enig document waarnaar in deze Overeenkomst wordt verwezen of welke is aangegaan krachtens of in verband met deze Overeenkomst;

b. de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven; of

c. een Netwerkbedrijf, haar bedrijfsactiviteiten of die van haar groepsmaatschappijen,

a tot en met c hierboven worden hierna tezamen aangeduid als **Vertrouwelijke Informatie**.

7.1.3 Artikel 7.1.2 geldt niet voor publieke bekendmaking van Vertrouwelijke Informatie:

a. voor zover bekendmaking voortvloeit uit geschreven en/of ongeschreven (publieke) verantwoordingsverplichtingen, op grond waarvan de Staat of de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven zijn gehouden tot het verstrekken van inlichtingen aan het parlement, provinciale staten, gemeenteraden, de algemene of lokale rekenkamers of andere organen van de Staat of de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven;

b. voor zover bekendmaking vereist is of wordt door het Recht, regels van een effectenbeurs of door een Autoriteit of andere autoriteit met bevoegdheden die van toepassing zijn of worden op de Staat, de Netwerkbedrijven en/of de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven, ongeacht of deze regels kracht van wet hebben maar in dat geval slechts na raadpleging van de andere betrokkenen (onder de Staat, de Netwerkbedrijven en/of de AHCs dan wel (indien toepasselijk) het GAO), al naargelang het geval, over het tijdstip en de inhoud van de bekendmaking, voor zover die raadpleging praktisch mogelijk is en toegestaan krachtens het Recht;

c. voor zover bekendmaking vereist is in verband met het proces voor de benodigde goedkeuring van enige rechtshandeling die voortvloeit uit deze Overeenkomst door de Staat en/of de Netwerkbedrijven;

d. voor zover die bekendmaking of het gebruik van die informatie vereist is in verband met het uitoefenen van rechten of rechtsmiddelen uit hoofde van of in verband met deze Overeenkomst;

e. aan en tussen de professionele adviseurs, vertegenwoordigers of accountants van Partijen, de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven en de centrale ondernemingsraad van de Netwerkbedrijven, mits die bekendmaking redelijkerwijs noodzakelijk is in verband met hun opdracht en aan hen een gebruikelijke vertrouwelijkheidsverplichting is of wordt opgelegd;

f. aan Kredietbeoordelingsbureaus, mits die bekendmaking plaatsvindt met inachtneming van dezelfde vertrouwelijkheidswaarborgen waaronder het betreffende Netwerkbedrijf in de normale gang van zaken informatie deelt met het betreffende Kredietbeoordelingsbureau; en

g. voor zover die informatie op of na de Ondertekendatum openbaar is geworden anders dan door onrechtmatige openbaarmaking waarvan de betrokken Partij op het moment van openbaarmaking wist of redelijkerwijs had kunnen weten dat deze onrechtmatig was.

8 DIVERSEN

8.1 Bindend effect

Deze Overeenkomst zal niet bindend zijn en derhalve niet rechtens afdwingbaar totdat alle Partijen deze Overeenkomst rechtsgeldig hebben ondertekend.

8.2 Gehele Overeenkomst

Deze Overeenkomst vormt de gehele overeenstemming tussen Partijen en vervangt alle eerdere mondelinge of schriftelijke overeenkomsten, verbintenissen en regelingen tussen Partijen, voor zover die op enige manier betrekking hebben op het onderwerp van deze Overeenkomst.

8.3 Overdracht

Geen van Partijen heeft het recht om deze Overeenkomst (*contractsoverneming*) of een of meer van haar rechten krachtens deze Overeenkomst in het geheel of gedeeltelijk over te dragen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partij of Partijen, al naargelang het geval.

8.4 Ongeldige bepalingen

Ingeval een bepaling van deze Overeenkomst (in zijn geheel of gedeeltelijk) nietig of niet afdwingbaar is, blijft de rest van deze Overeenkomst van kracht voor zover, gegeven de strekking en het doel van deze Overeenkomst, die rest niet onverbrekelijk verbonden is met de nietige of niet afdwingbare bepaling. Partijen zullen hun uiterste best doen om

overeenstemming te bereiken over een nieuwe bepaling die, gegeven de strekking en het doel van deze Overeenkomst, zo weinig mogelijk afwijkt van de nietige of niet afdwingbare bepaling.

8.5 Wijziging

Wijzigingen in deze Overeenkomst hebben geen rechtskracht tenzij en totdat deze schriftelijk zijn vastgelegd en door alle Partijen zijn ondertekend. Ondertekening vindt pas plaats nadat ieder Netwerkbedrijf voorafgaande goedkeuring heeft verkregen van de algemene vergadering van aandeelhouders voor het wijzigen van deze Overeenkomst.

8.6 Kosten

Tenzij in deze Overeenkomst anders is bepaald, draagt iedere Partij haar eigen kosten in verband met de voorbereiding, onderhandeling en ondertekening van deze Overeenkomst.

8.7 Geen stilzwijgende afstand van recht; geen rechtsverwerking

8.7.1 Afstand van recht in verband met deze Overeenkomst kan slechts geschieden door een daartoe strekkende schriftelijke kennisgeving.

8.7.2 Indien een Partij haar rechten uit hoofde van deze Overeenkomst niet uitoefent (daaronder begrepen verlenging van de termijn waarbinnen een andere Partij haar verbintenissen uit hoofde van deze Overeenkomst dient uit te voeren) mag dit niet worden opgevat als rechtsverwerking. De rechten van een Partij krachtens deze Overeenkomst mogen zo vaak als nodig worden uitgeoefend en zijn cumulatief ten opzichte van en doen geen afbreuk aan, rechten en rechtsmiddelen die een Partij krachtens het Recht toekomen.

8.8 Geen ontbinding of vernietiging

8.8.1 Partijen doen hierbij afstand van hun rechten uit hoofde van artikelen 6:265 tot en met 6:272 BW om deze Overeenkomst, in het geheel of gedeeltelijk, te ontbinden of in rechte daarvan ontbinding te vorderen.

8.8.2 Voor zover toegestaan krachtens het Recht doet ieder van Partijen hierbij afstand van hun rechten uit hoofde van artikelen 6:228 en 6:230 BW om deze Overeenkomst, in het geheel of gedeeltelijk, te vernietigen op grond van dwaling, of daarvan in rechte vernietiging of wijziging te vorderen.

8.9 Kennisgevingen

8.9.1 Alle kennisgevingen, verzoeken, goedkeuringen en andere correspondentie krachtens of anderszins in verband met deze Overeenkomst dient schriftelijk te geschieden en ter hand te worden gesteld, aangetekend te worden verstuurd of verzonden te worden als e-mail naar het betreffende e-mailadres overeenkomstig Artikel 8.9.2. Verzending per koerier zal hebben te gelden als terhandstelling.

8.9.2 Kennisgevingen, verzoeken, goedkeuringen of andere correspondentie krachtens of anderszins in verband met deze Overeenkomst dienen geadresseerd te worden aan de adressen van Partijen zoals uiteengezet in deze Overeenkomst of aan zulk ander adres waar de betreffende Partij voor dat doel kennis van geeft aan de andere Partijen in overeenstemming met de bepalingen van dit Artikel 8.9 *(Kennisgevingen)*.

8.9.3 Tenzij anders overeengekomen, worden kennisgevingen gedaan op de volgende (mail)adressen:

a. Staat

Ministerie van Financiën
Korte Voorhout 7
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
E-mail: Persoonsgegevens

b. Alliander

Alliander N.V.
t.n.v. Persoonsgegevens
Utrechtseweg 68
6812 AH Arnhem
Email: Persoonsgegevens

en met een kopie aan:

Persoonsgegevens

c. Enexis

Enexis Holding N.V.

t.n.v. Persoonsgegevens
Magistratenlaan 116
5223 MB 's-Hertogenbosch
email: Persoonsgegevens

en met een kopie aan:

Persoonsgegevens

d. Stedin

Stedin Holding N.V.
t.n.v. Persoonsgegevens
Blaak 8
3011 TA Rotterdam
Email: Persoonsgegevens

en met een kopie aan:

Persoonsgegevens

8.9.4 Een kennisgeving, verzoek, goedkeuring of andere correspondentie krachtens of anderszins in verband met deze Overeenkomst zal voor doeleinden van deze Overeenkomst enkel geldig zijn mits een ontvangstbewijs verkregen is.

8.9.5 De bepalingen van dit Artikel 8.9 *(Kennisgevingen)* zijn niet van toepassing op de betekening van documenten met het oog op een juridische procedure.

8.10 Ondertekening in delen

Deze Overeenkomst kan in delen worden ondertekend. Dit heeft hetzelfde effect als wanneer de handtekeningen op de verschillende exemplaren waren gezet op een en hetzelfde exemplaar van deze Overeenkomst.

9 TOEPASSELIJK RECHT EN GESCHILLEN

9.1 Toepasselijk Recht

Deze Overeenkomst en alle overige documenten die krachtens of in verband met deze Overeenkomst worden aangegaan, zullen uitsluitend worden beheerst door en uitgelegd in overeenstemming met Nederlands Recht.

9.2 Geschillen

Partijen komen overeen dat alle geschillen in verband met deze Overeenkomst en alle overige documenten die krachtens of in verband met deze Overeenkomst worden aangegaan, met inbegrip van enig geschil ten aanzien van de geldigheid van deze Overeenkomst of deze bepaling, de bevoegdheid van het scheidsgerecht of de vatbaarheid van het geschil voor arbitrage, bindend zullen worden beslecht overeenkomstig het arbitrage reglement van het Nederlandse Arbitrage Instituut (het **NAI**), zoals dit van kracht is op het moment dat de arbitrage aanhangig wordt gemaakt.

a. De procedure zal worden gevoerd en alle documenten zullen aan de arbiters worden overgelegd in de Nederlandse taal.

b. De plaats van arbitrage zal Den Haag zijn. Zittingen zullen plaatsvinden in Den Haag, tenzij anders overeengekomen.

c. Het scheidsgerecht zal bestaan uit 3 (drie) arbiters. De Staat en het betreffende Netwerkbedrijf zullen ieder 1 (een) arbiter benoemen en het NAI zal de derde arbiter benoemen die tevens de voorzitter van het scheidsgerecht zal zijn en die een Nederlands advocaat dient te zijn. Indien de eisende Partij niet binnen 30 (dertig) dagen na de datum van haar arbitrageaanvraag of de gedaagde Partij niet binnen 30 (dertig) dagen na de datum van de benoeming van de arbiter van de eisende partij een arbiter heeft benoemd, dan zal die arbiter door het NAI worden benoemd.

d. Samenvoeging van arbitrale gedingen als bedoeld in artikel 1046 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is uitgesloten, tenzij anders overeengekomen.

e. Het scheidsgerecht beslist naar de regelen des rechts.

f. Het scheidsgerecht zal zorg dragen voor een proportionele en efficiënte wijze van bewijsvergaring, zo nodig met inachtneming van de standpunten van de Partijen.

g. Het is Partijen toegestaan om de strekking van het vonnis te delen voor zover

vereist is op basis van geschreven en/of ongeschreven (publieke) verantwoordingsverplichtingen, op grond waarvan de Staat of de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven zijn gehouden tot het verstrekken van inlichtingen aan het parlement, provinciale staten, gemeenteraden, de algemene of lokale rekenkamers of andere organen van de Staat of de aandeelhouders van de Netwerkbedrijven.

[RESTANT VAN PAGINA OPZETTELIJK BLANCO GELATEN]

Deze Overeenkomst is aangegaan op de datum die aan het begin van deze Overeenkomst staat vermeld.

De Nederlandse Staat

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Alliander N.V.

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Enexis

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Naam Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Stedin

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Naam: Persoonsgegevens
Titel: Persoonsgegevens

Bijlage 1. DEFINITIES EN INTERPRETATIE

DEEL 1: DEFINITIES

De volgende met een hoofdletter geschreven woorden en uitdrukkingen in deze Overeenkomst hebben de volgende betekenis:

AHC	aandeelhouderscommissie
Autoriteit	een supranationaal, nationaal, provinciaal, gemeentelijk of ander met overheidsgezag bekleed orgaan dan wel een bevoegde rechter (alsmede een onderdeel daarvan) of een quasi-overheidsinstantie of privaat orgaan dat toezichtrechtelijke, fiscale, douane of andere (quasi-)overheidsbevoegdheden uitoefent, met inbegrip van de Europese Unie
AvA	algemene vergadering van aandeelhouders
BW	het Burgerlijk Wetboek
CvA	commissie van aandeelhouders
Energienetwerken	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in overweging B. van deze Overeenkomst
Financiële Term Sheets	de Term Sheet Waardering en prijsbepaling in Bijlage 3 en de Term Sheet Kapitaalbehoefte in Bijlage 4
Financiële Uitgangspunten	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in de Term Sheet Governance in Bijlage 2
Financieringsplan	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in de Term Sheet Governance in Bijlage 2
GAO	Grootaandeelhoudersoverleg
Kamerbrief	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in overweging E. van deze Overeenkomst
Kapitaalbehoefte	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in overweging D. van deze Overeenkomst
Kapitaalstorting	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 3.1.1f van deze Overeenkomst

Kapitaalstortingsbehoefte	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in overweging F. van deze Overeenkomst
Lange Termijn Investeringsplan	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 2 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Governance*)
MET	Midden-Europese Tijd
NAI	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 9.2 (*Geschillen*) van deze Overeenkomst
Netinvesteringen	investeringen in Energienetwerken, met dien verstande dat: (a) ten tijde van ondertekening van deze Overeenkomst investeringen in warmtenetten hier niet onder zijn begrepen, voor deze investeringen geldt de bestaande governance en na toetreding van de Staat geldt hiervoor de procedure zoals beschreven in paragraaf 4.3 van de Term Sheet Governance; (b) rondom de inwerkingtreding van de Wet collectieve warmtevoorziening Partijen tezamen met de AHC dan wel (indien van toepassing) het GAO in overleg treden over de gevolgen daarvan voor deze Overeenkomst (inclusief de definitie van Energienetwerk en Netinvesteringen). Indien en voor zover het Netwerkbedrijf, dan wel de onder het Netwerkbedrijf vallende netbeheerder, alsdan of op een ander moment wettelijk verplicht wordt taken met betrekking tot warmte uit te voeren (vergelijkbaar met huidige verplichtingen m.b.t. elektriciteit en gas), dan worden de warmtenetten waarvoor deze taken gelden automatisch als 'Energienetwerk' aangemerkt en de investeringen daarin als 'Netinvestering' voor de toepassing van deze Overeenkomst en de Participatieovereenkomst, met de kanttekening dat voor uitbreiding met warmtenetten mogelijk opnieuw een staatssteuntraject moet worden doorlopen; en (c) onverlet de bepalingen in sub (a) en (b) hierboven, geldt dat de Staat, het betreffende Netwerkbedrijf en de AvA van het betreffende Netwerkbedrijf gezamenlijk kunnen besluiten om (in privaatrechtelijke zin) de Overeenkomst conform Artikel 8.5 aan te passen door investeringen in

warmtenetten voor de toepassing van deze Overeenkomst en de Participatieovereenkomst te kwalificeren als 'Energienetwerk' en 'Netinvesteringen', met de kanttekening dat voor uitbreiding met warmtenetten mogelijk opnieuw een staatssteuntraject moet worden doorlopen.

Deze bepaling bevat geen verplichting voor enige Partij (of aandeelhouders van de Netwerkbedrijven) om een dergelijk besluit ten aanzien van warmtenetten te nemen maar bevat ook geen beperking voor de Staat om zelfstandig te besluiten om middels wet- en regelgeving te bepalen dat het beheer van warmtenetten een wettelijke taak wordt van netbeheerders of Netwerkbedrijven.

Netwerkbedrijven	Alliander, Enexis en Stedin (zoals opgenomen in de introductie van deze Overeenkomst)
Ondertekendatum	de dag waarop de Partijen deze Overeenkomst hebben ondertekend
Overeenkomst	deze overeenkomst tussen de Partijen, met inbegrip van alle Bijlagen en Annexen
Participatieovereenkomst	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 5.1.2f van deze Overeenkomst
Partijen	de Staat en de Netwerkbedrijven, en **Partij** betekent een van hen of de betreffende partij, al naargelang de context vereist
Recht	alle toepasselijke richtlijnen, wetten, verdragen, besluiten, beschikkingen, bevelen, regels, verordeningen, codes, vonnissen, arresten of decreten of andere vereisten van een Autoriteit
RvB	raad van bestuur
RvC	raad van commissarissen
Staat	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in de preambule van deze Overeenkomst
Toetredingsverzoek	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 2.3.1 van deze Overeenkomst

Vertrouwelijke Informatie	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 7.1.2 van deze Overeenkomst
Verzoekende Netwerkbedrijf	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Artikel 2.3.3 van deze Overeenkomst
Werkdag	een dag, niet zijnde een zaterdag, zondag of een krachtens artikel 3 van de Algemene Termijnenwet algemeen erkende feestdag in Nederland

DEEL 2: FINANCIËLE DEFINITIES

De volgende met een hoofdletter geschreven woorden en uitdrukkingen in de Financiële Term Sheets (en waar relevant deze Overeenkomst) hebben de volgende betekenis:

Aandeelhouders	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
Credit Rating	de kredietkwaliteitstrap van een Netwerkbedrijf zoals van tijd tot tijd bepaald door een Kredietbeoordelingsbureau voor dat Netwerkbedrijf
Emissie	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
Emissie Prijs	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
Financiële Prognose	de financiële prognose van het Verzoekende Netwerkbedrijf voor de waardering van het Verzoekende Netwerkbedrijf, aan te leveren door het Verzoekende Netwerkbedrijf volgens de tab 'Prognose' van het template Bijlage 5 (*Template Financiële Prognose Kapitaalbehoefte*) en andere relevante informatie
Financiële Prognose Kapitaalbehoefte	de financiële prognose van het Verzoekende Netwerkbedrijf voor het vaststellen van de Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte, aan te leveren door het Verzoekende Netwerkbedrijf volgens de tab 'Prognose' van het template in Bijlage 5 (*Template Financiële Prognose Kapitaalbehoefte*) en andere relevante informatie in overeenstemming met Bijlage 4 (*Term Sheet Kapitaalbehoefte*)
Fitch	Fitch Ratings
Funds from Operations (FFO)	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven door het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau

GAW	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
Kredietbeoordelingsbureau	een bureau dat kredietbeoordelingen opstelt, waarbij de door Partijen erkende kredietbeoordelingsbureaus Fitch, Moody's en S&P zijn
Leidende Ratio('s)	de meest recente door het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau gehanteerde ratio('s) ter bepaling van de Minimale Credit Rating van een Netwerkbedrijf waarbij Partijen erkennen dat: (i) op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst is de Leidende Ratio FFO / Netto Schuld minimaal 11% voor de middellange termijn zoals gehanteerd door het Maatgevend Kredietbeoordelingsbureau en (ii) deze ratio's aan verandering onderhevig kunnen zijn, indien een Kredietbeoordelingsbureau zijn methodologie aanpast
Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau	het Kredietbeoordelingsbureau dat door de Staat wordt bepaald op basis van de op dat moment meest stringente Credit Rating die van toepassing is op een Netwerkbedrijf, waarbij Partijen erkennen dat (i) op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst, het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau S&P is en (ii) dat dit kan wijzigen indien S&P niet meer de meest stringente Credit Rating hanteert die bepalend is voor de toegang tot een efficiënte kapitaalmarkt van het betreffende Netwerkbedrijf of indien S&P naar het oordeel van de Staat niet meer toereikend is voor de berekening van de Kapitaalbehoefte van een Netwerkbedrijf
Minimale Credit Rating	de Credit Rating die door de Staat in lijn met de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 benodigd wordt geacht voor een Netwerkbedrijf om toegang tot de kapitaalmarkten te behouden tegen maatschappelijk acceptabele kosten, waarbij de Minimale Credit Rating op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst een zogenaamde A minus rating van S&P en (indien van toepassing) een A3 rating van Moody's is

Moody's	Moody's Investors Service
Netto Schuld	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven door het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau
Onafhankelijke Waarderingsspecialist	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*) van deze Overeenkomst
SO	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
S&P	Standard & Poor's Rating Services
Voorgestelde Emissie Prijzen	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)
Waarderingen	heeft de betekenis die daaraan wordt gegeven in Bijlage 3 van deze Overeenkomst (*Term Sheet Waardering en prijsbepaling*)

DEEL 3: INTERPRETATIE

Voor doeleinden van deze Overeenkomst:

a. *Geslacht en meervoud* Woorden die het enkelvoud aangeven zullen tevens het meervoud omvatten en omgekeerd, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald. Woorden die duiden op een geslacht kunnen ook duiden op een ander geslacht.

b. *Verwijzingen naar inclusief* Woorden zoals "inclusief", "met inbegrip van" en "omvatten" worden gebruikt om aan te geven dat de aldus opgesomde zaken of aangelegenheden niet een limitatieve opsomming van alle bedoelde zaken of aangelegenheden zijn, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald.

c. *Kopjes* De kopjes in deze Overeenkomst zijn opgenomen ten behoeve van de overzichtelijkheid en voor verwijzing, maar dienen niet voor de uitleg van deze Overeenkomst.

d. *Overwegingen, Artikelen, Paragrafen en Bijlagen* Een verwijzing in deze Overeenkomst naar een:

   i. Overweging is naar de betreffende overweging van deze Overeenkomst;
   ii. Artikel is naar het betreffende artikel (inclusief sub-artikelen) van deze Overeenkomst;
   iii. Paragraaf is naar de betreffende paragraaf in een Bijlage of Annex bij deze Overeenkomst; en
   iv. Bijlage is naar de betreffende bijlage bij deze Overeenkomst;

e. *Dagen* Waar in deze Overeenkomst naar een periode van een aantal dagen wordt verwezen, dient die periode (tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald) te worden berekend uitgezonderd de eerste en met inbegrip van de laatste dag, tenzij de laatste dag niet op een Werkdag valt in welke geval de laatste dag de eerstvolgende Werkdag is.

f. *Contra proferentem* Geen bepaling van deze Overeenkomst zal ten nadele van een Partij worden uitgelegd uitsluitend vanwege het feit dat die Partij verantwoordelijk was voor het opstellen van die betreffende bepaling. Partijen erkennen dat vertegenwoordigers van beide Partijen hebben meegeschreven aan en onderhandeld over deze Overeenkomst.

g. *Documenten* Verwijzingen naar documenten worden geacht te verwijzen naar die documenten zoals gewijzigd of aangevuld (anders dan door schending van de bepalingen van deze Overeenkomst) van tijd tot tijd.

h. *Redelijke inspanning* Ingeval een verplichting wordt gekwalificeerd of omschreven met verwijzing naar de woorden "redelijk inspannen", "naar redelijkheid inspannen", "zich tot

het uiterste inspannen", "uiterste best doen" of woorden van gelijke strekking, dan wordt bedoeld de inspanningen die een persoon, die graag een resultaat wenst te bereiken, in vergelijkbare omstandigheden zou ondernemen om het ertoe te leiden dat dat resultaat zo spoedig mogelijk zal worden bereikt, daarbij rekening houdend met onder andere: (i) de prijs, het financieel belang en andere voorwaarden van de verplichting, (ii) de aan de inspanningen verbonden risico's om het verwachte resultaat te bereiken, en (iii) het vermogen van een onafhankelijke persoon om de nakoming van de verplichting te beïnvloeden.

Bijlage 2. TERM SHEET GOVERNANCE

1. Algemeen

Het aangaan van een Participatieovereenkomst met de Netwerkbedrijven heeft als doel om publieke belangen met betrekking tot het Nederlandse energiebeleid te borgen. Dat energiebeleid kent drie pijlers: betrouwbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

De Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 geldt hierbij als uitgangspunt. De borging van de publieke belangen via het aandeelhouderschap staat hierin centraal. Het sturen op goed ondernemingsbestuur en het behoud van maatschappelijk kapitaal is onlosmakelijk met de rol van de Staat als aandeelhouder verbonden. Deze Term Sheet Governance bevat een overzicht van de zeggenschap die de Staat op dit moment nodig acht om deze doelen te bereiken.

Indien het belang van de Staat in een Netwerkbedrijf boven de 30% stijgt, zal een gezamenlijke evaluatie met het betreffende Netwerkbedrijf en diens AHC dan wel (indien van toepassing) GAO plaatsvinden ten aanzien van de governance zoals voorzien in deze Term Sheet Governance, en voor zover de Staat betreft in relatie tot het dan geldende deelnemingenbeleid.

1.1. Bijzondere besluitvormingsprocedure

Waar in deze Term Sheet Governance wordt gesproken over de bijzondere besluitvormingsprocedure, geldt het hieronder uiteengezette besluitvormingsproces en het daarbij behorende tijdspad. De vetohouders zijn de Staat en/of een coalitie van aandeelhouders van een Netwerkbedrijf, zoals nader bepaald in deze Term Sheet Governance. De RvB kan besluiten om een verkort tijdspad te hanteren indien de urgentie van een situatie in een voorkomend geval daar om vraagt.

Stap	Inhoud	Planning (vanaf datum RvB-besluit)
0	RvB communiceert voorgenomen besluit aan AHC/GOA*	2 weken tot bespreking in AHC/GAO
1	Consultatie in de AHC/GAO	Afronding bespreking in AHC/GAO na max 5 weken
1A	Afweging inzet validatie / expert review door de AHC/GAO	
2	Gemotiveerd voorgenomen besluit start bijzondere besluitvormingsprocedure door vetohouder(s)	7 weken
3	Heroverweging RvB* *Bij heroverweging/aanpassing voorgenomen besluit → Terug naar stap 0* *Bij vasthouden aan voorgenomen besluit → Door naar stap 4*	9 weken
4	Gesprek met RvB, RvC met vetohouder(s) en voorzitter AHC/GAO	10 weken
5	Heroverweging RvB* *Bij heroverweging/aanpassing voorgenomen besluit → Terug naar stap 0* *Bij vasthouden aan voorgenomen besluit → Door naar stap 6*	11 weken
6	Indien van toepassing: Besluit inzet vetorecht door vetohouder(s) *Inzet vetorecht → besluit RvB gaat niet door of niet door naar de AvA* *Geen inzet vetorecht → besluit RvB kan worden genomen of worden voorgelegd aan de AvA. Besluit inzet vetorecht door de Staat wordt conform de gebruikelijke procedures voorgelegd aan de Minister van Financiën, waarbij in het kader van*	12 weken

		investeringen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wordt geconsulteerd.
		7 | Bespreking / toelichting besluit inzet vetorecht in AHC/GAO | 13 weken
		* Waar relevant of vereist neemt de RvB (voorgenomen) besluiten slechts na consultatie met of goedkeuring van de RvC. Waar vereist neemt de RvB (voorgenomen) besluiten na advies of instemming van de ondernemingsraad.
1.2.	**Wijziging statuten, convenanten en andere regelementen en ontbinding**	Besluiten tot wijziging van de statuten, convenanten en andere reglementen van het Netwerkbedrijf, indien en voor zover die wijzigingen zouden aanbrengen in de afspraken die met de Staat zullen worden gemaakt in deze Overeenkomst en/of de Participatieovereenkomst (of de strekking daarvan), alsmede een besluit tot ontbinding van de vennootschap, kunnen door de AvA slechts worden genomen na voorafgaande goedkeuring van de Staat.
1.3.	**Aandeelhouders-commissie**	De Staat neemt zitting in de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO en de CvA van het Netwerkbedrijf. Indien het Netwerkbedrijf over deze organen beschikt, maar deze niet zijn opgenomen in de statuten, zullen de aandeelhouders van het betreffende Netwerkbedrijf samen met het betreffende Netwerkbedrijf zorgen dat deze organen en de hun toekomende informatie-, consultatie-, advies- en/of goedkeuringsrechten een statutaire basis krijgen voor zover juridisch mogelijk.
1.4.	**Informatierecht**	Er zal tweemaal per jaar overleg worden gevoerd tussen de Staat, de overige leden van de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, de voorzitter van de RvC en de voorzitter van de auditcommissie (al dan niet met één of meer overige leden van de RvC) over alle materiële onderwerpen die voor het specifieke Netwerkbedrijf op dat moment spelen. Daarnaast zal ieder halfjaar een bespreking plaatsvinden tussen de Staat, de overige leden van de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, en een delegatie van de RvB, waaronder in ieder geval de CFO, waarin de RvB de halfjaarcijfers van het Netwerkbedrijf zal toelichten en vragen kunnen worden beantwoord. Tevens worden eenmaal per jaar aan de AHC dan wel (indien toepasselijk), het GAO de prognoses (inclusief het Lange Termijn Investeringsplan en Financieringsplan) toegelicht, zie ook de paragrafen 2.2 en 4.2 hierna.

		Aanvullende dialogen en informatieverschaffing kunnen plaatsvinden op initiatief van de Staat of op initiatief van de RvB, de RvC of de overige leden van de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO.
2.	**Financiële positie**	
De Staat hecht er in algemene zin aan dat een deelneming van de Staat over voldoende (toegang tot) financiële middelen beschikt om in haar financiële continuïteit te voorzien, om zo haar activiteiten op de korte en lange termijn uit te kunnen voeren. Gelet op het omvangrijke bedrag dat met eventuele Kapitaalstortingen is gemoeid, wenst de Staat, in nauwe samenwerking met de huidige aandeelhouders, een aantal specifieke rechten en bevoegdheden ten aanzien van de financiële positie van het Netwerkbedrijf te verkrijgen. De Staat vindt het belangrijk de financiële prestaties te volgen en hierover, samen met de huidige aandeelhouders, een dialoog met het Netwerkbedrijf te hebben. Daarbij is een goede informatiepositie belangrijk. Daarom worden periodiek financiële rapportages en prognoses verwacht van het Netwerkbedrijf. Ten behoeve van deze rapportages en prognoses worden doelstellingen voor financiële indicatoren afgesproken. De Staat acht het van belang dat het Netwerkbedrijf een prudente kapitaalstructuur en kredietwaardigheid heeft en behoudt die past bij een onderneming met een belangrijke publieke taak. Tot slot wenst de Staat met het Netwerkbedrijf en de zittende aandeelhouders een dividendbeleid af te spreken. Hierbij dient er een balans te zijn tussen enerzijds de continuïteit, de kredietwaardigheid en de investeringsagenda van de onderneming, en anderzijds de belangen van de aandeelhouders. Het dividend dat wordt uitgekeerd komt immers ten goede aan de (regionale) overheidsfinanciën. Bovenstaande uitgangspunten van de Staat vormen de basisbeginselen waarop onderstaande governance eisen van de Staat ten aanzien van de financiën gebaseerd zijn.		
2.1.	**Benoeming commissaris & benoeming CFO**	De leden van de RvC worden benoemd door de AvA, op voordracht van de RvC, met inachtneming van de profielschets. Op het moment dat de Staat als aandeelhouder toetreedt, wordt een nieuw RvC lid benoemd met een financieel profiel. Afhankelijk van de situatie bij het betreffende Netwerkbedrijf zal voor de (her)benoeming van dit RvC lid (i) een versterkt aanbevelingsrecht van de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA, of (ii) het reguliere proces dat via de RvC loopt gelden. In de Participatieovereenkomst zal worden bepaald welk van de twee bovengenoemde processen van toepassing zal zijn. Als voor de (her)benoeming van het RvC lid met een financieel profiel een versterkt aanbevelingsrecht van de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA geldt, wordt dit versterkte aanbevelingsrecht door de aandeelhouders in gezamenlijkheid uitgeoefend via de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA. De Staat zal voorafgaand aan de aanbeveling de gelegenheid hebben om de kandidaat die de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA beoogt aan te bevelen, te spreken. Indien de

		kandidaat die de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA beoogt aan te bevelen naar de gemotiveerde mening van de Staat niet voldoet, dan treedt de Staat hierover in gesprek met respectievelijk de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA. Tenzij de Staat zijn bezwaren intrekt, zal de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA de voorgenoemde kandidaat niet aanbevelen en zal de kandidaat niet worden benoemd. Als voor de (her)benoeming van het RvC lid met een financieel profiel het reguliere proces dat via de RvC loopt geldt, stelt de RvC de profielschets en de long- en shortlist van kandidaten op waarbij zij de Staat consulteert. Voorafgaand aan de voordracht door de RvC zal de Staat de gelegenheid hebben om de kandidaat, die de RvC beoogt voor te dragen, te spreken. Indien de kandidaat die de RvC beoogt voor te dragen naar de gemotiveerde mening van de Staat niet voldoet, dan treedt de Staat hierover in overleg met de RvC. Tenzij de Staat zijn bezwaar intrekt, draagt de RvC de voorgenoemde kandidaat niet voor aan de AvA. De AHC, dan wel (indien toepasselijk) de CvA, wordt op de voor het betreffende Netwerkbedrijf gebruikelijke wijze in het proces betrokken, op basis van de geldende governance van het betreffende Netwerkbedrijf. De RvC bepaalt, in lijn met de bestaande governance binnen het betreffende Netwerkbedrijf, de samenstelling van bestaande of nieuwe commissies van de RvC. Het RvC lid met een financieel profiel zal daarbij in elk geval toetreden tot de Auditcommissie. Bestuurders worden benoemd door de RvC. De Staat zal middels de AHC dan wel (indien toepasselijk) de CvA, door de RvC op vertrouwelijke basis worden geïnformeerd over de shortlist van kandidaten voor de positie van CFO zodra deze is opgesteld in het geval van een openstaande vacature.
2.2.	**Financieringsplan**	De RvB van een Netwerkbedrijf stelt jaarlijks een financieringsplan (of het vergelijkbare document bij het betreffende Netwerkbedrijf) (het **Financieringsplan**) op, waarin uiteen wordt gezet hoe het Netwerkbedrijf de komende vijf jaren wil voorzien in de behoefte aan financiering. Het Financieringsplan geeft daarbij in elk geval zicht op de totale Kapitaalbehoefte en maakt inzichtelijk op welke wijze het Netwerkbedrijf in de komende vijf jaren adequaat kan worden gefinancierd met een minimale inzet van extra eigen vermogen. Het Financieringsplan zal voldoen aan de volgende financiële uitgangspunten (de **Financiële Uitgangspunten**): (i) behoud van een bepaalde Credit Rating, waarbij op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst deze credit rating A minus is bij S&P en (indien van toepassing) A3 bij Moody's;

		(ii) sturing op de daarbij horende ratio's, waarbij geldt dat deze ratio's zullen worden aangepast nadat een GRE-*uplift* is verkregen; (iii) optimale inzet van schuldinstrumenten; (iv) geen gebruik van risicovolle of complexe schuldinstrumenten; (v) dividendbeleid in lijn met de afspraken daarover zoals weergegeven in paragraaf 2.4 (*Dividendbeleid*); en (vi) geen onnodige vergroting van de Kapitaalbehoefte. De Financiële Uitgangspunten zullen worden opgenomen en nader worden uitgewerkt in de Participatieovereenkomst met het betreffende Netwerkbedrijf, en kunnen slechts worden gewijzigd bij consensus van het betreffende Netwerkbedrijf, de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO en de Staat. De AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, en daarmee ook de Staat als lid van de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, zal door de RvB worden geconsulteerd over het Financieringsplan, en zal voorafgaand aan de vaststelling daarvan worden geïnformeerd over het voorgenomen Financieringsplan. Als het voorgenomen Financieringsplan naar het gemotiveerde oordeel van de Staat afwijkt van de Financiële Uitgangspunten, is de bijzondere besluitvormingsprocedure (als bedoeld in paragraaf 1.1) van toepassing op het besluit tot vaststelling.
2.3.	**Financiële rapportages**	Het Netwerkbedrijf verstrekt aan de Staat en de overige leden van de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, periodiek financiële rapportages, inclusief de belangrijkste financiële en niet-financiële risico's. De rapportage omvat tevens de ontwikkeling van de belangrijkste financiële ratio's. De te verstrekken rapportages en op te nemen financiële ratio's worden met de Staat en de huidige aandeelhouders afgesproken in de Participatieovereenkomst, rekening houdend met de bestaande financiële rapportages die binnen het betreffende Netwerkbedrijf worden opgesteld en de rapportages die worden gedeeld met de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, en de AvA.
2.4.	**Dividendbeleid**	In de Participatieovereenkomst die met een Netwerkbedrijf zal worden gesloten, zullen afspraken worden gemaakt over het dividendbeleid dat, voor een nader overeen te komen periode na een storting door de Staat, zal gelden. Het nieuwe dividendbeleid wordt vastgelegd in de relevante organisatorische documentatie (bijv. statuten) van het Netwerkbedrijf. Na afloop van deze periode kan het dividendbeleid worden aangepast volgens de geldende governance.

3.	Strategie en maatschappelijk verantwoord ondernemen	
De strategie geeft de visie van de RvB weer op de lange termijn koers van de onderneming en zorgt voor kaders bij het maken van toekomstige keuzes. De Staat wil betrokken zijn bij de strategie van het Netwerkbedrijf om er zorg voor te dragen dat de koers die de onderneming kiest, in lijn is met het publieke belang. Daartoe dient de strategie financieel goed onderbouwd te zijn en aandacht te besteden aan een maatschappelijk verantwoorde uitvoering daarvan. De Staat verwacht in den brede dat het Netwerkbedrijf op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) een voorbeeldrol vervult in de sector. Het netwerkbedrijf dient de verantwoordelijkheid te nemen voor mensen, de maatschappij en het milieu, voor zover deze worden beïnvloed door de activiteiten van de onderneming. Bovenstaande uitgangspunten van de Staat vormen de basisbeginselen waarop onderstaande governance eisen van de Staat ten aanzien van de strategie en MVO gebaseerd zijn.		
3.1.	**Strategieherziening**	De Staat wordt middels de AHC, dan wel (indien toepasselijk) het GAO, vroegtijdig betrokken bij en geconsulteerd over de totstandkoming en herziening van de strategie van het Netwerkbedrijf (naast wettelijke inkadering), op een manier die past binnen de daarvoor geldende procedures en praktijken bij het betreffende Netwerkbedrijf, een en ander nader uit te werken in de Participatieovereenkomst.
3.2.	**MVO**	MVO is integraal onderdeel van de manier waarop de Staat invulling geeft aan zijn aandeelhoudersbevoegdheden. De Staat verwacht dat het Netwerkbedrijf de MVO-standaarden en raamwerken uit de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 en de Corporate Governance Code toepast, zoals thans bij de Netwerkbedrijven over het algemeen reeds het geval is. Tevens vraagt de Staat het Netwerkbedrijf om MVO-doelstellingen op te stellen op materiële thema's en periodiek een peer-analyse te doen om de positie ten aanzien van voorlopers op MVO-gebied in de sector zichtbaar te maken.
4.	**Investeringen**	
De Staat verwacht dat het Netwerkbedrijf de juiste investeringen doet om de activiteiten die bijdragen aan het publiek belang naar behoren te kunnen uitvoeren en tegelijkertijd de financiële continuïteit van de onderneming te kunnen waarborgen. Omdat de voorfinanciering van investeringen een belangrijke bron is van de Kapitaalbehoefte vindt de Staat het belangrijk de investeringsagenda nauwgezet te volgen en betrokken te worden in de besluitvorming.		

Er kunnen redenen zijn dat een deelneming bredere activiteiten ontplooit, zoals branchevreemde en buitenlandse activiteiten. Bij dergelijke brede activiteiten is de grondhouding van de Staat als aandeelhouder kritischer dan bij de kernactiviteiten, omdat deze activiteiten verder af staan van het door de deelneming primair te borgen publieke belang. Deze brede activiteiten hebben immers geen directe bijdrage aan het publiek belang in enge zin. Om te borgen dat brede activiteiten de kernactiviteiten van het Netwerkbedrijf niet onder druk zetten, wenst de Staat betrokken te worden bij de beoordeling hiervan. Bovenstaande uitgangspunten van de Staat vormen de basisbeginselen waarop onderstaande governance eisen van de Staat ten aanzien van de investeringen gebaseerd zijn.		
4.1.	**Kapitaalbestem-mingsrapportage**	Het Netwerkbedrijf verstrekt de AvA ieder jaar een rapportage over de wijze waarop het door de Staat verstrekte kapitaal door het Netwerkbedrijf is aangewend ten behoeve van de Netinvesteringen.
4.2.	**Lange Termijn Investeringsplan**	De RvB van een Netwerkbedrijf stelt jaarlijks een investeringsplan (of het vergelijkbare document bij het betreffende Netwerkbedrijf) (het **Lange Termijn Investeringsplan**) op. Het Lange Termijn Investeringsplan omvat een prognose van de te verwachten Netinvesteringen en andere investeringen met een horizon van tien jaar en de aan die investeringen ten grondslag liggende strategische overwegingen. De AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, en daarmee ook de Staat als lid van de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, zal door de RvB worden geconsulteerd over het Lange Termijn Investeringsplan.
4.3.	**Investeringen**	Aanvullend op de bestaande goedkeuringsrechten van de AvA, is de bijzondere besluitvormingsprocedure (als bedoeld in paragraaf 1.1) van toepassing op investeringen of een samenstel van investeringen (waarbij ook zal worden gekeken naar de inschatting van de toekomstige netto cash behoefte hiervan, zoals door het Netwerkbedrijf inzichtelijk gemaakt over een periode van tien jaar), die (i) het toepasselijke drempelbedrag overschrijden en (ii) geen Netinvesteringen zijn. Bij de bijzondere besluitvormingsprocedure gelden in dit geval de volgende partijen als uiteindelijk vetohouders als bedoeld in paragraaf 1.1: (i) de Staat; (ii) zolang de aandeelhouders, anders dan de Staat, 50% of meer van het totaal aantal stemmen in de AvA van het betreffende Netwerkbedrijf (dus inclusief de stemmen die de Staat kan uitoefenen) kunnen uitoefenen: (a) ten minste drie aandeelhouders (anders dan de Staat) gezamenlijk de bijzondere besluitvormingsprocedure willen starten; en (b) deze aandeelhouders onder (a) gezamenlijk meer dan 50% van het totaal aantal stemmen van de aandeelhouders (dus exclusief

		de stemmen van de Staat) in de AvA van het betreffende Netwerkbedrijf kunnen uitoefenen. Voorts zijn de aandeelhouders, anders dan de Staat, gerechtigd om de bijzondere besluitvormingsprocedure te starten als bedoeld in paragraaf 1.1, tot en met stap 5 (derhalve zonder het vetorecht te kunnen inzetten), zolang de aandeelhouders, niet zijnde de Staat, tussen de 30% en 50% van het totaal aantal stemmen in de AvA van het betreffende Netwerkbedrijf (dus inclusief de stemmen die de Staat kan uitoefenen) kunnen uitoefenen: (i) ten minste drie aandeelhouders (anders dan de Staat) gezamenlijk de bijzondere besluitvormingsprocedure willen starten; en (ii) deze aandeelhouders onder (i) gezamenlijk meer dan 50% van het totaal aantal stemmen van de aandeelhouders (dus exclusief de stemmen van de Staat) in de AvA van het betreffende Netwerkbedrijf kunnen uitoefenen. De aandeelhouders, anders dan de Staat, hebben tussen de 30% en 50% derhalve geen vetorecht ten aanzien van de bijzondere besluitvormingsprocedure (als bedoeld in paragraaf 1.1). De toepasselijke drempelbedragen worden tijdens de onderhandelingen over de Participatieovereenkomst afgesproken, waarbij het uitgangspunt de bestaande governance van het betreffende Netwerkbedrijf is. De op dat moment afgesproken drempelwaarden worden alleen in de statuten vastgelegd. Eventuele opvolgende wijzigingen zullen lopen via de gebruikelijke governance met inachtneming van paragraaf 1.2.
5.	**Benoemingen en beloning**	
Bestuurders en commissarissen zijn cruciaal voor het functioneren van een onderneming. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van en het toezicht op de strategie, het beleid en de dagelijkse gang van zaken van de onderneming. De maatschappelijke context waarbinnen de Netwerkbedrijven actief zijn, stelt extra eisen aan de competenties en eigenschappen van de bestuurders en commissarissen van deze ondernemingen. De Staat vindt het bovendien van belang dat de samenstelling van een RvB en een RvC divers en evenwichtig is.		

Het beloningsbeleid moet een Netwerkbedrijf in staat stellen om gekwalificeerde en deskundige bestuurders en commissarissen aan te trekken. Voor het leiden van ondernemingen is specifieke, markt gerelateerde kennis en ervaring van belang. De Staat verwacht dat de andere regionale aandeelhouders van het Netwerkbedrijf gelijke belangen nastreven op dit thema.		
6. Evaluatie		
De Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 bevat het uitgangspunt om minimaal eens in de zeven jaar het aandeelhouderschap in elke staatsdeelneming te evalueren, om te bepalen of een belang in het bedrijf nog toegevoegde waarde heeft.		
6.1.	**Evaluatie participatie**	Het aandeelhouderschap in het Netwerkbedrijf wordt minimaal eens in de zeven jaar geëvalueerd. Actuele ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn om het aandeelhouderschap eerder of later te evalueren. Bij de eerste evaluatie na sluiten van de Participatieovereenkomst zal er expliciet aandacht zijn voor de vraag of de effecten die vooraf werden beoogd ook daadwerkelijk zijn bereikt. Bij het sluiten van de Participatieovereenkomst wordt vastgesteld wanneer de eerste evaluatie plaats zal vinden.
6.2.	**Evaluatie Overeenkomst**	De Staat en de Netwerkbedrijven, in nauwe samenwerking met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, spreken af om in de tweede helft van 2028 gezamenlijk het Afsprakenkader te evalueren en in dialoog vast te stellen of het Afsprakenkader bijdraagt aan de borging van de betrokken publieke belangen en werkt zoals bij het sluiten van het Afsprakenkader was beoogd. Eventuele aandachtspunten die volgen uit de evaluatie kunnen in overeenstemming met Artikel 8.5 worden gewijzigd.

Bijlage 3. TERM SHEET WAARDERING EN PRIJSBEPALING

Overwegingen		
	A	Partijen willen een relatief simpel en uitvoerbaar proces voor het vaststellen van de waardering van een Netwerkbedrijf vastleggen.
	B	De waardering van een Netwerkbedrijf dient marktconform te zijn, met inachtneming van het gereguleerde kader waarbinnen de Netwerkbedrijven opereren, het karakter van de huidige aandeelhouder(s) en de Staat en de transactie, waaronder het feit dat bestaande en toetredende aandeelhouders een zeer lange investeringshorizon hebben, zodat: (i) geen sprake is van enige vorm van staatssteun bij toetreding door de Staat; (ii) huidige aandeelhouders van het Netwerkbedrijf goedkeuring kunnen geven aan een aandelenemissie (de **Emissie**); (iii) aandeelhouders van het Netwerkbedrijf een marktconform rendement kunnen behalen op nieuw geïnvesteerd vermogen; en (iv) het Netwerkbedrijf kan voldoen aan haar vennootschapsrechtelijke plichten.
	C	Partijen willen voorkomen dat een proces dat wordt afgesteld op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst in de toekomst tot een onredelijke uitkomst op dit onderdeel leidt.
	D	Het is het Netwerkbedrijf en haar aandeelhouders toegestaan om vóór indiening van het Toetredingsverzoek onderling informatie uit te wisselen, zoals gebruikelijk is tussen onderneming en aandeelhouders. Echter, vanaf het moment dat het Verzoekende Netwerkbedrijf een Toetredingsverzoek heeft ingediend, zal het Verzoekende Netwerkbedrijf zich inspannen om ervoor te zorgen dat er geen informatieasymmetrie vanuit het Verzoekende Netwerkbedrijf ontstaat tussen de aandeelhouders van het Verzoekende Netwerkbedrijf (de **Aandeelhouders**) en de Staat met betrekking tot de waardering en prijsbepaling.
	E	Er kleven risico's aan het bepalen van de waardering van een Netwerkbedrijf aan de hand van één waarderingsmethodiek.
	F	Het Netwerkbedrijf kan nieuwe aandelen uitgeven om verdere groei van het netwerk en haar publieke taak, te weten het zorgdragen voor een

		veilig, betrouwbaar, toegankelijk en betaalbaar energienetwerk, mogelijk te maken.
	G	Er een verschil is tussen waarde en prijs en er derhalve door Partijen behoefte is aan een constructief proces om tot een beargumenteerde prijs voor de nieuw uit te geven aandelen van het Netwerkbedrijf te komen (de **Emissie Prijs**), waarbij: (i) het Netwerkbedrijf verantwoordelijk is voor het aanleveren van informatie, waaronder een Financiële Prognose en een financieel model met referentie waarderingsinformatie ten behoeve van het opstellen van deugdelijke waarderingen door alle betrokken partijen; en (ii) Aandeelhouders, in afstemming met het Netwerkbedrijf indien afgesproken tussen het Netwerkbedrijf en de Aandeelhouders, en de Staat verantwoordelijk zijn voor de prijsvorming en het maken van afspraken over de uiteindelijke Emissie Prijs op basis van waardering(en) door de Aandeelhouders en de Staat
Proces		
	1.	Één maand na het indienen van het Toetredingsverzoek (i.e. vóór 1 april van het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar) stelt het Verzoekende Netwerkbedrijf, waar de Emissie aan de orde is, de informatie genoemd onder overweging G hierboven beschikbaar aan de Aandeelhouders en de Staat via een virtuele dataroom.
	2.	Of (a) het Verzoekende Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat; of (b) indien het Verzoekende Netwerkbedrijf en haar Aandeelhouders dat nader overeenkomen of als zodanig overeen zijn gekomen, het Verzoekende Netwerkbedrijf en de Aandeelhouders gezamenlijk en de Staat, eventueel bijgestaan door adviseurs, stellen ieder een waarderingsanalyse op in overeenstemming met de bepalingen in paragrafen 5 tot en met 7 van deze Term Sheet Waardering en Prijsbepaling (de **Waarderingen**), mede op basis van de door het Verzoekende Netwerkbedrijf ter beschikking gestelde informatie. Ervan uitgaande dat de onder overweging G(i) beschikbaar gestelde informatie compleet en afdoende is, worden deze Waarderingen (exclusief de uitkomsten) twee maanden na het indienen van het Toetredingsverzoek (i.e vóór 1 mei van het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar) gelijktijdig onderling uitgewisseld.
	3.	De Aandeelhouders en de Staat stellen hun Waarderingen definitief vast nadat een toets door het Netwerkbedrijf en een dialoog heeft plaatsgevonden over de Waarderingen (exclusief de uitkomsten daarvan)

		met elkaar en met het Netwerkbedrijf, waarbij het partijen vrij staat beargumenteerde aanpassingen te maken aan de prognoses.
	4.	Vervolgens sturen de Aandeelhouders en de Staat gelijktijdig en op een vooraf afgesproken tijdstip elk een voorstel voor de Emissie Prijs (de **Voorgestelde Emissie Prijzen**) aan elkaar (steeds met een kopie aan het Verzoekende Netwerkbedrijf) op basis van de definitieve Waarderingen, drie maanden na het indienen van het Toetredingsverzoek (i.e. vóór 1 juni van het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar). Er worden tussen partijen eventueel nadere afspraken gemaakt om de gelijktijdige uitwisseling te borgen.
	5.	De Waarderingen dienen te geschieden op basis van meerdere waarderingsmethodieken die door waarderingsspecialisten als gepast voor Nederlandse netwerkbedrijven worden geacht: (i) primaire waarderingsmethodieken op basis van de *inkomstenbenadering*, waaronder in ieder geval, maar niet limitatief, (a) een *discounted-cash-flow* analyse op basis van *free-cash-flow-to-the-firm* en/of *free-cash-flow-to-equity*, en (b) een *dividend discount model*; en (ii) een toegelichte vergelijking van de uitkomst(en) ten opzichte van één of meerdere *referentiemethodes* op basis (a) van marktdata, waaronder, maar niet limitatief, waarderings-*multiples* van vergelijkbare transacties of beursgenoteerde bedrijven met vergelijkbare activiteiten en (b) de bouwstenen methode.
	6.	De gehanteerde waarderingsdatum in de waardering van het Netwerkbedrijf ligt zo dicht mogelijk tegen de datum van de voorgenomen Emissie aan en kan daarom in de toekomst liggen.
	7.	In de Waarderingen dient ten minste het volgende in aanmerking te worden genomen: (i) De gerapporteerde gestandaardiseerde activa waarde (de **GAW**) en de verwachte ontwikkeling van de GAW op basis van de investeringsplannen van de onderneming; (ii) De verwachte ontwikkeling van Samengestelde Output (de **SO**) en de (relatieve) vergoeding van het Netwerkbedrijf ten opzichte van de sectorvergoeding, voorzien van een toelichting; (iii) Toelichting op de gehanteerde gereguleerde aannames, waarbij het uitgangspunt is dat deze aansluiten bij de Methodebesluiten

		voor de lopende reguleringsperiode, aangekondigde of verwachte Methodebesluiten voor opvolgende reguleringsperiode(n); (iv) De niet-gereguleerde activiteiten van het Netwerkbedrijf dienen eveneens marktconform te worden gewaardeerd; (v) De gehanteerde Financiële Prognose van het Netwerkbedrijf, op basis van het format dat is afgestemd, bevat het aantal jaren dat nodig is om een *steady-state,* in termen van winstmarges, investeringen, SO en vergoeding ten opzichte van de sector, etc., van het Netwerkbedrijf te bereiken, waarbij dit aantal ten minste 25 jaar bedraagt; (vi) De te hanteren definitie van *fair value* (reële waarde) is: "Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen, die onafhankelijk zijn", aldus de Raad voor de Jaarverslaggeving; (vii) De waardering wordt uitgevoerd vanuit een '*stand-alone*'-perspectief van het Netwerkbedrijf, wat inhoudt dat eventuele strategische premies en/of synergie-effecten waar een specifieke investeerder mogelijk voor zou willen betalen buiten beschouwing worden gelaten; (viii) Daarnaast dient in de waardering een '*going-concern*' van het Netwerkbedrijf te worden verondersteld, wat inhoudt dat het Netwerkbedrijf zal voortgaan voor onbepaalde tijd zonder haar activiteiten wezenlijk te veranderen.
	8.	In de waarderingsrapporten wordt toegelicht waarom is gekozen voor de gehanteerde waarderingsmethodieken (voor zover deze niet al zijn voorgeschreven in paragraaf 5 hierboven) en waarom overige methodieken niet zijn gebruikt, en op welke wijze de gebruikte methodieken zijn meegenomen in een conclusie over de waarde van het Netwerkbedrijf.
	9.	Indien de Voorgestelde Emissie Prijzen binnen een marge van 10% van elkaar liggen (hoogste prijs *minus* laagste prijs *gedeeld door* laagste prijs), zal de Emissie Prijs bepaald worden als het gemiddelde van de Voorgestelde Emissie Prijzen.
	10.	Indien de Voorgestelde Emissie Prijzen meer dan 10% van elkaar verschillen, zullen de Aandeelhouders en de Staat, allen eventueel bijgestaan of vertegenwoordigd door adviseurs, zich inspannen om tot een

		wederzijds acceptabele Emissie Prijs te komen door middel van constructieve gesprekken en het onderzoeken van de onderliggende redenen van de verschillen.
	11.	Wanneer de Aandeelhouders enerzijds en de Staat anderzijds niet binnen vier maanden na het indienen van het Toetredingsverzoek (i.e. vóór 1 juli van het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar) tot een akkoord omtrent de Emissie Prijs kunnen komen, dan stellen het Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat gezamenlijk een derde partij aan, een onafhankelijke waarderingsspecialist met een kantoor in Nederland en ervaring met waardering van gereguleerde netbeheerders (een **Onafhankelijke Waarderingsspecialist**). De opdrachtgever van deze Onafhankelijke Waarderingsspecialist zullen het Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat gezamenlijk zijn, waarbij het Netwerkbedrijf de kosten zal dragen.
	12.	De aangestelde Onafhankelijke Waarderingsspecialist zal vervolgens een onafhankelijke waardering van het Verzoekende Netwerkbedrijf uitvoeren conform de in deze Term Sheet gestelde uitgangspunten. Deze waardering dient te worden uitgevoerd mede op basis van de Financiële Prognose van het Verzoekende Netwerkbedrijf, eventueel aangepast voor bevindingen op basis van *due diligence* uitgevoerd door het Netwerkbedrijf en/of de Staat, en de overige relevante gegevens in de virtuele dataroom, inclusief enige aanpassingen met betrekking tot waarderingstechnische elementen die de Onafhankelijke Waarderingsspecialist gepast acht.
	13.	Binnen vier weken na aanstelling van de Onafhankelijke Waarderingsspecialist, wordt het concept waarderingsrapport aangeboden aan het Verzoekende Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat. Het Verzoekende Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat zullen hun commentaar op het concept waarderingsrapport binnen twee weken na ontvangst delen met de Onafhankelijke Waarderingsspecialist. Na ontvangst van het commentaar van alle drie de partijen zal de Onafhankelijke Waarderingsspecialist al het ontvangen commentaar tegelijkertijd delen met het Verzoekende Netwerkbedrijf, de Aandeelhouders en de Staat.
	14.	Het is vervolgens aan de Onafhankelijke Waarderingsspecialist om deze commentaren al dan niet te verwerken in een finaal waarderingsrapport dat binnen acht weken na aanstelling van de Onafhankelijke Waarderingsspecialist zal worden opgeleverd.

	15.	De finale waarderingsuitkomst van de Onafhankelijke Waarderingsspecialist (in de vorm van een puntschatting) dient vervolgens als basis voor een gesprek tussen Aandeelhouders en Staat ter vaststelling van de Emissie Prijs. De Aandeelhouders en de Staat geven uiterlijk twee weken na dit gesprek schriftelijk hun akkoord op de besproken Emissie Prijs.
	16.	Het staat zowel de Aandeelhouders, als het Netwerkbedrijf als de Staat vrij een eigen *fairness* opinie uit laten voeren op de Emissie Prijs door een waarderingsspecialist. Deze *fairness* opinie dient twee weken na totstandkoming van een Emissie Prijs (ofwel via paragraaf 9, 10 of 15) te worden verstrekt aan respectievelijk de Aandeelhouders en de Staat. De *fairness* opinie kan door de Aandeelhouders of de Staat vervolgens bijvoorbeeld gebruikt worden om (parlementaire) goedkeuring te verkrijgen.
	17.	De Emissie Prijs wordt verondersteld definitief te zijn, behalve wanneer de Staat of de Aandeelhouders binnen twee weken na totstandkoming van de Emissie Prijs, op basis van een gevraagde doch niet verkregen *fairness* opinie, de andere partij schriftelijk in kennis heeft gesteld niet akkoord te zijn met de Emissie Prijs.
	18.	Indien ieder van de Aandeelhouders, de Staat en het Netwerkbedrijf ten aanzien van paragraaf 11 hierboven en de Aandeelhouders en Staat ten aanzien van paragrafen 15 tot en met 17 hierboven op enig moment tijdens het doorlopen het betreffende proces voorziet niet redelijkerwijs tot respectievelijk het aanwijzen van een Onafhankelijke Waarderingsspecialist of een akkoord te kunnen komen op de Emissie Prijs, stelt hij de ander hiervan schriftelijk in kennis en zullen de Aandeelhouders en de Staat (en, indien van toepassing, het Netwerkbedrijf) zich op bestuurlijk of hoog ambtelijk niveau, al dan niet bijgestaan door een onafhankelijk procesbegeleider, tot het uiterste inspannen om binnen twee weken na die kennisgeving toch tot respectievelijk een gezamenlijk acceptabele Onafhankelijke Waarderingsspecialist of Emissie Prijs te komen door middel van constructieve gesprekken en het onderzoeken van de onderliggende redenen van de verschillen.

Bijlage 4. TERM SHEET KAPITAALBEHOEFTE

1.	**Introductie**	
		In deze Term Sheet wordt de procedure vastgelegd om de omvang van een eventuele Kapitaalbehoefte van een Netwerkbedrijf en daarmee een eventuele Kapitaalstortingsbehoefte te bepalen. Indien een verslechtering van de Leidende Ratio('s), naar redelijke verwachting van de Staat en het Netwerkbedrijf, op haar beurt in nauwe samenspraak met haar betreffende AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO, zal leiden tot een *downgrade* tot onder de Minimale Credit Rating van het Netwerkbedrijf, kan door dat Netwerkbedrijf een Toetredingsverzoek worden ingediend bij de Staat. Het uitgangspunt bij het bepalen van de Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte is dat de Minimale Credit Rating voor alle Netwerkbedrijven te allen tijde hetzelfde zal zijn.
2.	**Bestemming**	
		Het Verzoekende Netwerkbedrijf zal bij het indienen van een Toetredingsverzoek een plan aanhechten ten aanzien van het borgen en rapporteren dat het gevraagde kapitaal enkel ten goede komt aan de Netinvesteringen en daarmee aan de activiteiten en de investeringen ten behoeve van de Energienetwerken van de aangewezen netbeheerder.
3.	**Bepalen van de Kapitaalbehoefte**	
		De omvang van de Kapitaalbehoefte met als mogelijk gevolg de Kapitaalstortingsbehoefte, heeft als doel dat dit Netwerkbedrijf de Minimale Credit Rating kan behouden. De Financiële Prognose Kapitaalbehoefte moet aantonen of de Minimale Credit Rating van dat Netwerkbedrijf redelijkerwijs: (i) in gevaar is of (ii) binnen afzienbare tijd in gevaar dreigt te komen. De Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte worden door het Verzoekende Netwerkbedrijf berekend op basis van de op dat moment Leidende Ratio('s) van het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau en door de Staat getoetst. Indien de geprognotiseerde Leidende Ratio('s) onder het minimale niveau plus een buffer kom(t)(en), voor twee of meer jaren gedurende de eerste vijf jaar van de prognose, kan het Netwerkbedrijf het proces zoals uiteengezet in Artikel 3.1.1 starten (ter illustratie op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken over deze Overeenkomst is dit een FFO/ Netto Schuld ratio van 12% (i.e. 11% *plus* 1% buffer)). Echter, de daadwerkelijke Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte worden berekend op basis van de Leidende Ratio('s) op het minimale

		niveau zonder de buffer (ter illustratie: op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken over deze Overeenkomst is dit een FFO / Netto Schuld ratio van 11%), rekening houdend met de aanpassingen die worden gemaakt in de berekening van FFO en Netto Schuld als gevolg van door het Verzoekende Netwerkbedrijf bespaarde rente door de mogelijke Kapitaalstorting door de Staat. Voor de Kapitaalstortingsbehoefte geldt een minimum van EUR 100 miljoen (honderd miljoen euro). Indien een GRE-classificatie en/of een GRE-*uplift* wordt verkregen van het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau of wanneer een soortgelijke *uplift* bij de andere Kredietbeoordelingsbureaus wegvalt of wanneer ontwikkelingen zoals een aanpassing in de wetgeving zich voordoen waardoor de Kredietbeoordelingsbureaus hun criteria of beoordelingsmethodieken aanpassen, dan zal het niveau en/of de definitie van Leidende Ratio('s), zoals vereist voor de Minimale Credit Rating, automatisch overeenkomstig worden aangepast. Op het moment dat Partijen een onderhandelingsakkoord bereiken ten aanzien van deze Overeenkomst, is de Minimale Credit Rating A minus bij S&P en (indien van toepassing) A3 bij Moody's. In lijn met de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 zou de Staat de Minimale Credit Rating kunnen aanpassen. Het is hierbij van belang dat het Verzoekende Netwerkbedrijf toegang houdt tot de kapitaalmarkt tegen maatschappelijk acceptabele kosten en dat de financiële gezondheid van het Netwerkbedrijf niet in gevaar wordt gebracht. De Staat zal over een eventuele aanpassing van de Minimale Credit Rating in overleg treden met het Netwerkbedrijf, dat nauwe samenspraak zal hebben met haar AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO. De Staat zal de positie van de relevante Partijen redelijkerwijs meenemen in de beoordeling van het aanpassen van de Minimale Credit Rating. Indien de Staat besluit om de Minimale Credit Rating aan te passen, dan zal dit worden gemotiveerd. Vervolgens zal de definitie van Minimale Credit Rating automatisch overeenkomstig worden aangepast. Het Netwerkbedrijf kan ook een voorstel indienen bij de Staat om de Minimale Credit Rating aan te passen. De Staat zal een dergelijk voorstel in redelijkheid in overweging nemen. Indien de Staat vervolgens besluit om de Minimale Credit Rating aan te passen, dan zal dit worden gemotiveerd. Vervolgens zal de definitie van Minimale Credit Rating automatisch overeenkomstig worden aangepast. Indien naar het oordeel van de Staat het Maatgevende Kredietbeoordelingsbureau dient te wijzigen, dan treden de relevante

		Partijen hierover in overleg en zal het Netwerkbedrijf dit doen in nauwe samenspraak met de betreffende AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO.
4.	**Verlagen van de Kapitaalbehoefte**	
		Alvorens een Toetredingsverzoek te doen, zal het Netwerkbedrijf de Kapitaalbehoefte en de gevraagde dekking daarvan door de Staat redelijkerwijs zoveel mogelijk beperken, onder andere door de volgende mitigerende maatregelen in paragraaf 4A tot en met paragraaf 4E hieronder. Het Verzoekende Netwerkbedrijf dient een plan van aanpak in bij de Staat, waarin de te ondernemen maatregelen of reeds genomen maatregelen door het Verzoekende Netwerkbedrijf ter verlaging van de Kapitaalbehoefte nader worden toegelicht conform de tijdslijn in Artikel 3.1.1a van deze Overeenkomst. Een overzicht met de (verwachte) bijdragen van de verschillende mitigerende maatregelen ter verlaging van de Kapitaalbehoefte dient door het Netwerkbedrijf aan de Staat te worden aangeleverd, met een voldoende zorgvuldig gemotiveerde toelichting op deze maatregelen. Dit overzicht en deze toelichting vormen een integraal onderdeel van het Toetredingsverzoek.
	A.	Het Netwerkbedrijf moet inventariseren bij zijn bestaande aandeelhouders of zij extra kapitaal zouden willen bijdragen voor het oplossen van de Kapitaalbehoefte van dat Netwerkbedrijf, op gelijke financiële voorwaarden als de Staat, behoudens uitdrukkelijke afwijkingen zoals overeengekomen in deze Overeenkomst, volgens het eerder ingediende plan van aanpak zoals opgenomen in Artikel 2.2.2 en Artikel 3.1.1a (*Procesafspraken*) van deze Overeenkomst.
	B.	Het Netwerkbedrijf zal zich naar redelijkheid inspannen om gemeenten en, indien relevant, provincies – die binnen het verzorgingsgebied van het Netwerkbedrijf vallen – uit te nodigen om als aandeelhouder toe te treden tot dat Netwerkbedrijf, op gelijke financiële voorwaarden als de Staat, behoudens uitdrukkelijke afwijkingen zoals overeengekomen in deze Overeenkomst, zoals omschreven in het eerder ingediende plan van aanpak zoals opgenomen in Artikel 2.2.2 en Artikel 3.1.1a (*Procesafspraken*) van deze Overeenkomst.
	C.	Het Netwerkbedrijf werkt waar mogelijk en relevant, individueel en gezamenlijk met de andere Netwerkbedrijven, binnen de ruimte geboden door de ACM, en op gebalanceerde en redelijke wijze continu aan het verder verlagen van kosten die zij maken, het ondersteunen van de energietransitie door versnelling van maatschappelijk verantwoorde investeringen en het verder verhogen van de productiviteit.
	D.	De kapitaalstructuur van het Netwerkbedrijf moet efficiënt worden ingezet door gebruik te maken van een optimale financieringsmix binnen

		de kaders van de Minimale Credit Rating. Dat wil zeggen dat capaciteit van schuldinstrumenten zoveel als mogelijk moet worden benut, mits en voor zover dat redelijk kan worden geacht onder de dan geldende marktomstandigheden en bedrijfsomstandigheden van het Netwerkbedrijf, waarbij geldt dat van dit principe door Partijen gemotiveerd kan worden afgeweken; het Netwerkbedrijf handelt hierin in nauwe samenspraak met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO. Mogelijke aanpassingen in het dividendbeleid dienen tevens te worden overwogen ter verlaging van de Kapitaalbehoefte en, indien van toepassing, in de berekening van de Kapitaalstortingsbehoefte te worden toegepast.
	E.	De eventuele mogelijkheden voor de verkoop van de activiteiten van een Netwerkbedrijf, niet zijnde de activiteiten in de Energienetwerken, en de wenselijkheid daarvan dient te zijn onderzocht door dat Netwerkbedrijf.
5.	**Verificatie**	
		De onderliggende assumpties en uitkomsten van de Financiële Prognose Kapitaalbehoefte zullen in lijn moeten zijn met de prognoses zoals die in de normale gang van zaken door een Netwerkbedrijf worden gedeeld met de Kredietbeoordelingsbureaus. Eventuele redelijkerwijs relevante afwijkingen tussen de Financiële Prognose Kapitaalbehoefte en de prognoses door een Netwerkbedrijf gedeeld met de Kredietbeoordelingsbureaus zullen inzichtelijk moeten worden gemaakt en zorgvuldig worden gemotiveerd. Dit heeft als doel om met voldoende onderbouwing door Partijen in gezamenlijkheid te besluiten over het scenario op basis waarvan de Kapitaalbehoefte wordt bepaald; het Netwerkbedrijf handelt hierin in nauwe samenspraak met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO. De Financiële Prognoses zoals gedefinieerd ten behoeve van de waardering en de Financiële Prognose Kapitaalbehoefte zullen niet materieel afwijken. Een toelichting op eventuele afwijkingen dient te worden toegevoegd aan het Toetredingsverzoek. De omvang van de Kapitaalbehoefte en de Kapitaalstortingsbehoefte en de mate waaraan is voldaan aan de mogelijkheden om de Kapitaalbehoefte te verlagen, zullen worden geverifieerd door (adviseur(s) van) de Staat. De Staat zal mede op basis van deze verificatie de daadwerkelijke Kapitaalstorting vaststellen. De Kapitaalbehoefte en Kapitaalstortingsbehoefte kunnen redelijkerwijs worden aangepast door het Netwerkbedrijf in nauwe samenspraak met de AHC dan wel (indien toepasselijk) het GAO tot eind juni van het jaar voorafgaand aan het gewenste stortingsjaar.

Bijlage 5. TEMPLATE FINANCIËLE PROGNOSE KAPITAALBEHOEFTE

